

Stem 15 maart 2023

KOERSVAST
VERKIEZINGSPROGRAMMA

SGP

VOOR KOERSVASTE POLITIEK

Anno 2023 maken we in het politieke landschap (en daarbuiten) roerige tijden mee. Dat is iets van alle tijden, maar juist in aanloop naar deze verkiezingen zijn verschillende onderwerpen erg actueel. We gaan niet op de golfbewegingen mee, maar kijken naar de horizon aan de hand van ons Bijbels kompas. Het thema voor de periode 2023-2027 is 'koersvast'.

Het thema wordt uitgewerkt aan de hand van vijf verschillende onderwerpen:

1. Voedsel en natuur
2. Wonen
3. Duurzaamheid
4. Verkeer
5. Bestuur

Verkiezingsprogramma 2023-2027
Nico de Jager
Lijsttrekker SGP Zuid-Holland

*Mede namens bestuur en fractie
van SGP Zuid-Holland.*

www.sgpzh.nl

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

Pagina 4

VOEDSEL EN NATUUR

Vóór een eerlijke rekening en regeling

Pagina 5-8

WONEN

Vóór bouwen waar en wat de vraag is

Pagina 9-10

DUURZAAMHEID

Vóór gebruiken met het oog op de schepping

Pagina 11-14

VERKEER

Vóóruit met het (openbaar) vervoer

Pagina 15-16

BESTUUR

Vóór besturen op betrouwbare basis

Pagina 17-18

Kandidatenlijst

Pagina 19

VOORWOORD

Beste inwoner van Zuid-Holland,

Bij leven en welzijn woensdag 15 maart 2023 mogen we onze stem uitbrengen voor een nieuw provinciebestuur en daaraan gekoppeld een nieuwe samenstelling van de Eerste Kamer.

In dit programma voor Zuid-Holland richt de SGP zich primair op de grote uitdagingen ten aanzien van landbouw, natuur, wonen, verkeer, klimaat, energie en milieu. Dat betekent niet dat andere provinciale taken van minder belang zijn.

De opgaven waar het provinciebestuur de komende jaren voor staat, zijn fors en complex. De ontwikkelingen op het gebied van klimaat en energie betekenen grote veranderingen voor alle inwoners. Vanuit het Bijbels rentmeesterschap heeft de provincie in onze visie een belangrijke taak om de schepping te bewaren. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden. De vraagstukken rondom stikstof en CO2 gaan beslag leggen op de inrichting van de ruimte in het buitengebied. Ruimtevragers zoals agrarische activiteiten, vervoer, natuurontwikkeling, recreatie of de woonopgave vragen om duidelijke keuzes, die de draagkracht en solidariteit van het landelijk gebied niet mogen verstoren.

De SGP weegt voortdurend belangen af om er zo veel mogelijk voor alle inwoners van de provincie te zijn. Dat doet de SGP met aandacht en oog voor de ondernemer; niet door regels op te leggen of middelen voor te schrijven, maar door diverse belanghebbenden de ruimte te geven zelf te komen met voorstellen en plannen. Op die manier wil de SGP-ambitie en eigenaarschap, door eigen initiatief, ondersteunen en aanmoedigen.

De provincie is voor veel inwoners te onzichtbaar. Dat kan betekenen dat er gelukkig veel goed gaat. Voor de SGP-ers in de Provinciale Staten is het echter van belang om zichtbaar en aanspreekbaar te zijn, zowel voor inwoners als voor organisaties. Wij zijn er voor u.

Bij het opstellen van het verkiezingsprogramma moest ik regelmatig denken aan de geboden omtrent het sabbatsjaar (Lev. 25:1-7) en jubeljaar (Lev. 25:8-19). Geboden, zodat het geloof in God versterkt werd, 'Doch in het zevende jaar zal voor het land een sabbat der rust zijn, een sabbat den HEERE'. Die rust geldt in de eerste plaats als een sabbat voor de HEERE Zelf. Die nadruk op rust klinkt ook verder door. Rust op één van de zeven dagen in de week, rust elk zevende jaar, en na zeven keer zeven jaren en in het vijftigste jaar; rust voor mens en dier, rust voor de hele schepping. Zo'n situatie lijkt in deze onrustige wereld ver weg.

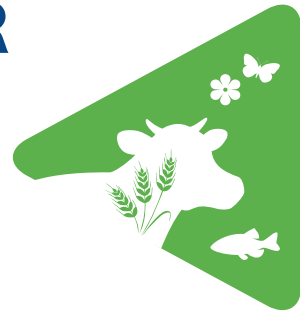
Wat is het goed om ons werk te doen in afhankelijk van de HEERE en ons steeds te richten op de goede geboden die Hij ons gaf. In die afhankelijkheid willen wij ons mooie werk in de provincie ook de komende jaren weer vormgeven.

Hartelijke groet, Nico de Jager

VOEDSEL EN NATUUR

Vóór een eerlijke rekening en regeling

Context

Zuid-Holland kenmerkt zich door de unieke combinatie van de Randstad en een omvangrijke, diverse land- en (glas) tuinbouwsector. Daar doorheen zijn prachtige natuurgebieden geweest. De stikstofcrisis laat zien dat die combinatie de provincie voor dilemma's en uitdagingen plaatst. Juist op dit dossier wil de SGP de verbinding zoeken tussen wonen, werken, natuur en het landbouwbedrijf.

Boeren en tuinders zetten zich er letterlijk dag en nacht voor in om voor iedereen voldoende, betaalbaar en veilig voedsel te produceren. Dat gaat niet vanzelf. Consumenten en de grote supermarkten zijn niet bereid een reële prijs te betalen voor de producten. Door de overheid worden de teugels steeds strakker aangetrokken en worden steeds hogere eisen gesteld aan de wijze van voedselproductie. Dit jaagt de kostprijs op, maakt de toekomst onzeker en zorgt ervoor dat de kredietwaardigheid van het landbouwbedrijf onder druk staat.

Boeren en tuinders hebben en nemen een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Dieren verdienen en krijgen doorgaans goede zorg. Gewasbeschermingsmiddelen zijn nodig én elke landbouwer beseft dat de schadelijke effecten niet goed zijn voor mens en natuur. Ze zijn dan ook actief op zoek naar alternatieven. Zolang deze alternatieven niet goedgekeurd zijn, mogen de huidige gewasbeschermingsmiddelen nog niet worden afgeschaft.

Maar als je groen wil zijn, moet je niet rood staan. Zo eenvoudig is het. Natuur is niet alleen een waarde, het hééft ook waarde. Dat daagt de samenleving uit om die waarde uit te drukken in een prijs. De SGP wil daarom het debat aangaan over een eerlijke prijs voor landbouwproducten en natuurbeheer door onze boeren en tuinders.

Dieren behoren tot Gods schepping. We mogen ze gebruiken, maar niet misbruiken. Wie een dier alleen maar ziet als een productiemiddel waarmee geld te verdienen is, doet geen recht aan de eigen waarde van het dier. Daarom is de bescherming en het welzijn van dieren een verantwoordelijkheid voor ieder mens, en ook van de overheid.

Natuur is overal. De diversiteit van natuur en landschap is groot. Deze rijke (bio) diversiteit is door God in de schepping gelegd. Het maakt de natuur weerbaar en is prachtig om te zien en te bestuderen. Het beschermen hiervan is niet minder dan een opdracht, waaraan wij serieus invulling moeten geven. Het zijn de provincies die een hoofdrol spelen in de uitvoering van het natuur- en landschapsbeleid. De SGP wilt dat gestalte geven op het boerenerf en vanuit het boerenerf, waarbij de provincie luistert, faciliteert én partner is; ook bij natuur- en terreinbeherende organisaties.

VOEDSEL EN NATUUR

Vóór een eerlijke rekening en regeling

Concrete standpunten:

Landbouw

- We zetten in op het bevorderen van de herinrichting van het landelijk gebied.
- Gedwongen onteigening om natuurgebieden te creëren of te beheren wijzen we af. Ook omdat dit de mogelijkheden vermindert om de landbouw te extensiveren.
- Bloemrijke gras- en akkerranden, kruidenrijke sloten en bermen leveren een belangrijke bijdrage aan de biodiversiteit. Wij willen dit stimuleren én kijken hoe we het verdienmodel voor de boer hiermee langdurig kunnen verrijken.
- De provincie neemt haar verantwoordelijkheid om de PAS- en vergunningenproblematiek op te lossen. Voor de SGP is het helder: de belofte aan de PAS-melders moet zo snel mogelijk worden nagekomen!
- Zonneweides zijn mogelijk, maar er zijn in alle gevallen belangrijke randvoorwaarden: het mag niet ten koste gaan van kostbare landbouwgrond en ook het landschapsbeeld niet ernstig verstoren.
- De provincie geeft voor de ontwikkeling van 'het Provinciaal Programma Landelijk gebied' ruimte aan de boer en werkt mét de boeren en vanuit het boerenerf naar de opgaven op het gebied van stikstof, broeikasgassen, waterkwaliteit en bodemdaling. De boer kent zijn land en zijn bedrijf als geen ander en alleen zó zetten we in op een toekomstbestendige landbouw in Zuid-Holland.

Dieren

- Wij stimuleren een betere biodiversiteit waarmee we willen voorkomen dat diersoorten verdwijnen.
- Landschapsbeheer en faunabeheer vragen om een nauwkeurige onderlinge afstemming.
- Dieren die door een te grote populatie overlast veroorzaken of de biodiversiteit aantasten en het evenwicht verstoren, kunnen bestreden worden door onder meer afschot, zoals overlast gevende ganzen.
- Exotenbestrijding zoals rivierkreeften volop vormgeven in samenwerking met de waterschappen.
- Wij staan voor een volledige vergoeding van fauna- en gewasschade.
- Regelingen rond maai-beheer, vogelweidebeheer e.d. volgen de natuur en niet de kalender.
- Als intensieve veehouderij in Zuid-Holland plaats maakt voor extensieve veehouderij of innovatieve veehouderij met een lage milieubelasting, dan kan dit niet zonder noodzakelijke tijd, voorzieningen en middelen om deze transitie mogelijk te maken.
- Grondgebonden landbouw is een optie die onderzocht moet worden. De hoeveelheid grond moet hierbij in relatie staan met wat de grond verantwoord kan produceren.

VOEDSEL EN NATUUR

Vóór een eerlijke rekening en regeling

Concrete standpunten:

Water

- Waterbeheer en bodemkwaliteit zijn leidend bij ruimtelijke plannen.
- Doordat er steeds vaker sprake is van extreem weer moet er ingezet worden op voldoende opvang van overtollig water en mogelijkheden om water vast te houden voor tijden van droogte.
- De SGP steunt maatregelen die de waterkwaliteit bevorderen, wil dat de provincie daar verantwoordelijkheid in neemt en het partnerschap met de waterschappen daaromheen invult.
- Voor een toekomstbestendig veenweidegebied is voldoende water cruciaal. Daarom moet er zicht komen op de hoeveelheid water wat een gebied inkomt en kan verlaten.
- Agrariërs in het veengebied, die door het grondwaterpeil in de knel komen, moeten geholpen worden.

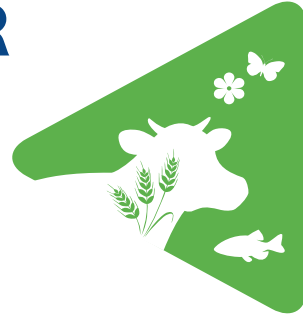
Natuurgebieden

- Natuurbeheer door agrariërs is belangrijk om de soortenrijkdom aan flora en fauna in stand te houden. Dat kan door agrarisch natuurbeheer te erkennen als maatschappelijk product van het agrarische bedrijf. Dit vereist een (langdurige) contractvorm waarbij de voortzetting duurzaam is.
- Beleid voor nieuwe natuur, grenzend aan landbouwgrond, mag niet ten koste gaan van die kostbare landbouwgrond en mogen de uitoefening van de landbouw op de aangrenzende gronden nu en in de toekomst niet belemmeren. Ook niet als de grond van 'de buurman' natuur wordt. Versnippering moet voorkomen worden.

- De natuur is van belang voor het welzijn van mensen en we kunnen er de schepping in bewonderen. Vrijwilligers moeten goed gefaciliteerd worden om actief te zijn in het natuurbeheer. Toegankelijkheid van agrarische gebieden waar natuurbeheer, landschapsbeheer en het landbouwbedrijf hand in hand gaan, willen we bevorderen.
- De Natura 2000-doelen en regels worden niet strenger gesteld en toegepast dan nodig is. De uitvoering van het natuurbeleid moet gebiedsgericht aangepakt worden. In het natuurbeheer stellen we natuurdoelen en instandhoudingsdoelen meer voorop en niet de Kritische Depositie Waarden voor stikstof. De haalbaarheid van KDW-waarden is onzeker. We willen dat de provincie op het landbouwbedrijf stuurt op stikstof-emissie in plaats van depositie. Generiek 95% stikstof reduceren langs het Natuur Netwerk Nederland (NNN) is geen reëel streven.
- Vanuit de Rijksoverheid komt een stikstoffonds beschikbaar. Wij zetten als SGP in op investeringen in de blijvers en op innovatie, daarmee creëren we toekomst voor de jonge generatie boeren. PAS-melders moeten zo spoedig mogelijk gelegaliseerd worden en er moet ook aandacht zijn voor 'niet-melders' en zogenaamde 'interimmers'. Wij gaan niet toestaan dat onze inwoners vermalen worden door iets wat recht lijkt, maar wat door zijn toepassing het grootste onrecht blijkt.

VOEDSEL EN NATUUR

Vóór een eerlijke rekening en regeling

Concrete standpunten:

Verdienmodel agrarische sector

- Het beleid effectief richten op realistisch natuurbehoud en herstel.
- De SGP is voor stimuleren van innovatie, bijvoorbeeld emissiereductie.
- Maximale druk op de ketenpartners, zoals supermarkten en banken, om de opbrengst voor de boer te vergroten.
- Bekijk de mogelijkheden om de voedselketen te verkorten. De SGP denkt hierbij bijvoorbeeld aan het kopen van producten bij de boer.
- Een reële opbrengst voor de werkzaamheden van de boer als natuurbeheerder.
- Een reël tijdpad om de noodzakelijke veranderingen te realiseren waar ook de sociaal economische structuur mee moet kunnen ontwikkelen.
- Inzet op vrijwillige verplaatsing of opkoop van bedrijven. De overheid gaat dat mede faciliteren door bijvoorbeeld regisseurs in te zetten.

Agroclusters

- Er moet voldoende ruimte zijn voor innovatie en kwalitatieve ontwikkelingen van de Agroclusters, zoals glastuinbouw, bomen en heesters en bloembollen. Inzet van de bollenteelt bedrijven op het terugdringen van lichtuitstoot van glastuinbouw en het milieu is belangrijk.

Visserij

- Er moet voldoende ruimte blijven voor de visserij. We moeten aandringen op een herbezinning van grootschalige windparken op zee en het aanwijzen van Natura2000-gebieden. Innovatieve en duurzame (vis)technieken moeten gestimuleerd worden zodat de zeebodem minder wordt aangetast en het brandstofverbruik lager is. Riviervisserij moet op een normale manier uitgeoefend kunnen blijven worden.

'Wie groen wil zijn, moet niet in het rood staan'

Vóór bouwen waar en wat de vraag is

Context

Doordat het sein voor de woningmarkt jaren op rood heeft gestaan, is de woningmarkt inmiddels op meerdere plaatsen oververhit. Op andere plaatsen schiet de doorstroming tekort. Te veel mensen zitten in een sociale huurwoning (het zogenaamde 'scheefwonen') terwijl zij een eigen woning financieel aan zouden kunnen. Voor starters is het lastig om de woningmarkt op te komen. Velen vissen steeds achter het net of nemen grote risico's om een eigen woning te bemachtigen. Kern van de oplossing die de SGP voorstelt, is 'bouw wáár de vraag is' en 'bouw wát de vraag is'.

Gemeenten zijn de eerstverantwoordelijken om te zorgen voor goede en betaalbare woningen. Waar plaatselijk of regionaal knelpunten optreden, door vastgelopen of knellende procedures, kan de provincie een meer sturende rol vervullen om de impasse te doorbreken.

Bij uitbreiding van een stad of dorp, moeten ook de inbreidingsmogelijkheden worden bekeken. Het toe laten nemen van het aantal woningen gaat dus niet per definitie ten koste van kostbare landbouwgrond. Minder goed bruikbare percelen, vooral aan randen van dorpen, kunnen onder de juiste voorwaarden ingezet worden voor woningbouw.

De SGP heeft oog voor de vitaliteit van de kleine dorpen, daar horen lokale scholen en winkels bij. Rekening houdend met regionale visies wil de SGP bouwen in en rond de kleine dorpen, met daarbij een percentage woningen voor de eigen inwoners van die kernen.

Daarnaast wil de SGP een spreiding van de sociale huurwoningen, bij voorkeur binnen de dorp- en stadsgrenzen, om zo ook te voorkomen dat mensen verplicht moeten verhuizen naar andere plaatsen. Een mogelijkheid om dit te realiseren, naast alleen maar uitbreiden, is inbreiden (saneren en herbestemmen van bestaande bebouwing).

Wonen, leren en werken moeten integraal worden benaderd. Door werk in een regio, de sociaaleconomische positie van gemeenten en de aanwezige onderwijsvoorzieningen te combineren, kunnen specifieke huisvestingsopgaves ontstaan. Ook kan zo krimp in de landelijk gebieden mogelijk bestreden worden.

Met name in de steden is de SGP alert op het creëren van voldoende sociale veiligheid en huisvesting voor de kwetsbare doelgroepen. De SGP is zeer terughoudend in het geven van meer rechten aan een specifieke doelgroep bij het toewijzen van woningen. De SGP is er geen voorstander van dwang richting gemeenten als het gaat om opvang.

Nieuwe woningen moeten energieneutraal worden gebouwd. Leegstaande kantoren krijgen een herbestemming, als woonruimtes voor bijvoorbeeld studenten of statushouders. Er moet aandacht zijn voor verduurzaming van monumentale panden.

Bij stadsvernieuwing moet zorgvuldig worden omgegaan met monumenten en de historische gebouwen met diverse bouwstijlen.

WONEN

Vóór bouwen waar en wat de vraag is

Concrete standpunten:

- Voor de SGP moet per regio of plaats gekeken worden naar de behoeften en randvoorwaarden die daár gelden voor woningbouw. De stad vraagt veelal iets anders dan het platteland.
- Doorstromen op de woningmarkt moet de provincie optimaal faciliteren.
- De SGP zet in op de vitaliteit van de kleine dorpen. Ook zij moeten de benodigde woningen kunnen bouwen, waardoor scholen, winkels en kerken kunnen blijven bestaan.
- Kwetsbare doelgroepen hebben ook recht op een woning.
- Opgroeien en ouder worden moet kunnen met een gezonde luchtkwaliteit en zonder geluidsoverlast van wegen, windturbines en luchtvaart.
- Gemeenten en regio's zien wij als onmisbare gebiedspartijen. Samenwerking met hen heeft onze sterke voorkeur, in plaats van dictaten van bovenaf.
- De provincie moet faciliteren en sturen dat (natuur)vergunningen voor woningbouw binnen de wettelijke termijnen worden verleend.
- Recreatieparken mogen in zijn geheel omgezet worden naar permanente woningen, mits er nog voldoende recreatiewoningen blijven bestaan op andere parken om plattelandstoerisme ruimte te bieden en te spreiden.
- Bij nieuwbouwplannen of herbestemmingen vindt de SGP dat de openbare ruimte moet worden aangepast aan de doelgroep die er komt te wonen.
- Ook moet bij nieuwe bouwprojecten rekening gehouden worden met veranderende omstandigheden, zoals klimaat, geluidproductie en luchtkwaliteit.
- Het gemeentelijke woningbouwprogramma is belangrijk voor onze besluitvorming.
- Aan inbreiden moet een grens zitten. Behoud van groen voor spelen en wandelen is onder andere een belangrijke voorwaarde.
- Het aantal woningen per hectare moet passen bij de huidige opzet van dorp of stad.
- In regio's waar vraag is naar de huisvesting voor arbeidsmigranten moet de provincie een constructieve en open houding aannemen voor het realiseren van de benodigde huisvesting.

'Woningbouw passend bij het huidige dorpsbeeld'

DUURZAAMHEID

Vóór gebruiken met het oog op de schepping

Context

Energie

Als rentmeester gaan we zorgvuldig om met de grondstoffenvoorraden, energiebronnen en met de natuur. De Bijbelse opdracht tot goed rentmeesterschap houdt een duurzame energievoorziening in. De provincie Zuid-Holland moet daarom een stevig beleid neerzetten, dat recht doet aan deze opdracht.

Er is nog een reden om zuinig te zijn met energie. Voor veel van de door ons gebruikte energie zijn we afhankelijk van andere landen, dikwijls ver weg. In meerderheid zijn dit landen waar niet alleen veel spanningen zijn, maar die ook geregeerd worden door dictators of regeringen die het met de mensenrechten en gezondheid minder nauw nemen. We zijn kwetsbaar en afhankelijk geworden, wat nog eens wordt versterkt door de noodzakelijke beperking van de aardgaswinning in Groningen.

Een focus op alleen het halen van korte termijn doelen is eenzijdig en leidt tot kortzichtigheid. Het gaat ook om een zo duurzaam mogelijke energievoorziening op langere termijn, mits voldoende betrouwbaar en economisch haalbaar. Dat vraagt om meer evenwicht tussen de miljarden euro's die uit worden getrokken voor het subsidiëren van bestaande technieken, zoals windmolenparken zonnepanelen, in innovatie.

De SGP staat en gaat daarom voor meer subsidie voor investeren in innovatie en energiebesparing. Die insteek geeft op termijn meer perspectief dan eenzijdig investeren in de korte termijn. Er zal een omschakeling moeten plaatsvinden en dat kan alleen als we bereid zijn om te investeren en te innoveren. Bij het vormgeven van deze transitie is er voldoende aandacht voor het lokaal draagvlak maar zeker ook de impact op mens, dier en natuur. Een energietransitie in het landelijk gebied moet voldoende passend perspectief bieden voor de blijvende agrariërs.

'De SGP is voorstander van duurzaamheid waarvan de impact op mens, dier en natuur bekend is'

DUURZAAMHEID

Vóór gebruiken met het oog op de schepping

Concrete standpunten:

Energie

- Wat je aan energie bespaart, hoeft niet opgewekt te worden.
- We moeten meer investeren in nieuwe en betere opwektechnieken.
- Huidige en/of nieuwe opwekmethode kunnen niet eerder ingepast en geplaatst worden, als niet of onvoldoende bekend is wat op basis van onderzoek de gevolgen zijn voor mens, dier, natuur en milieu. Wanneer er twijfels zijn over gezondheidseffecten of negatieve effecten op dieren boven of in de grond, op basis van klachten bij bestaande parken, dan het voorzorgsprincipe toepassen. De SMB-richtlijn is voor ons hierin leidend.
- Stimuleren van onderzoek naar en toepassen van lokale opslagmethodes (in een wijk) van particuliere of zakelijke energieopwekking.
- De SGP is geen voorstander van het aanbrengen van bovengrondse hoogspanningskabels.
- Leefbaarheid en gezondheid gaan boven een evenwichtige belasting van het energienet. Waar kan zijn we voor een optimaal gebruik van het energienet.
- (Onderdelen van) duurzame opwekinstallaties dienen uit landen te komen waar de mensenrechten en gezondheid, als gevolg van productie, zijn gewaarborgd.
- Kernenergie is een onderdeel in de energiemix waarbij wel aan stringente veiligheidseisen moet worden voldaan. We zien mogelijkheden voor kleine centrales.
- We zijn tegen plaatsingen van windturbines zonder voldoende lokaal draagvlak, participatie, informatie en tegemoetkomingsregelingen.
- We zijn niet voor het uitbreiden van bestaande windparken nabij bebouwing of natuur. Mochten er locaties zijn waar wel sprake is van uitbreiding, dan zou dit proces gelijkwaardig moeten zijn aan het proces voor een nieuwe locatie. Daarnaast sturen we aan op ontmanteling van windturbines bij het bereiken van de houdbaarheidstermijn/technische levensduur. In principe zijn we op dat moment tegen vernieuwing, zeker als er betere alternatieven mogelijk zijn.
- We zijn terughoudend ten opzichte van (ultra)diepe geothermie, vanwege het ontbreken van inzicht in (mogelijke) gevolgen.
- Aquathermie kan in de energiemix een goede toevoeging zijn.
- We zijn een voorstander van waterstof als energiedrager.
- We zijn voorstander van een eerlijke verdeling van opwek duurzame energie over de regio's.

Energiesoorten

- We zijn voorstander van een energiemix (meerdere energiesoorten met het oog op betrouwbaarheid, leveringszekerheid en stabiliteit qua energievoorziening).

DUURZAAMHEID

Vóór gebruiken met het oog op de schepping

Context

Milieu

Gods schepping is het waard om zuinig op te zijn. Als rentmeesters dienen we daar zorgvuldig mee om te gaan. Hier ligt, letterlijk en figuurlijk, een schone opgave voor ons allemaal. De zorg voor het goed omgaan met schaarse grondstoffen, energie, zuiver water, een gezonde lucht en een schone, vruchtbare bodem is allereerst een verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven.

Dat neemt niet weg dat óók de overheid een taak heeft bij het voorkomen van verontreiniging en uitputting. Dat kan bijvoorbeeld door goed gedrag te stimuleren en zelf het goede voorbeeld te geven. En door uit te gaan van het alleszins redelijke en eerlijke principe: de vervuiler betaalt.

De SGP vindt het een goede ontwikkeling om de aarde niet verder uit te putten door ongebreidelde winning van grondstoffen, maar deze op een slimme manier meerdere malen te benutten. Hiermee wordt uitputting van grondstoffen bestreden én wordt beschikbaarheid van materialen meer gestroomlijnd.

DUURZAAMHEID

Vóór gebruiken met het oog op de schepping

Concrete standpunten:

Milieu

- De SGP wil naar minimalisatie van de uitstoot door de industrie.
- De SGP is een voorstander van het (financieel) steunen van het verduurzamen van de scheepvaart.
- Geen uitbreiding van geluidscontouren en vluchten in de nacht bij Rotterdam The Hague Airport en streven naar vermindering van geluidsoverlast bij Rotterdam The Hague Airport. Problemen van Schiphol en Lelystad Airport mogen geen aanleiding zijn voor uitbreidingen van Rotterdam The Hague Airport
- Op termijn moeten we ons bezinnen op sluiting van Rotterdam The Hague Airport om het gebied eventueel te gebruiken voor de noodzakelijke verstedelijking.
- In overleg met de bedrijven willen wij toezien op het verminderen of voorkomen van het gebruik van (potentieel) zeer zorgwekkende stoffen.
- Er moet aandacht zijn voor de veiligheid- en gezondheidsrisico's van vervoer. Te denken valt onder meer aan geluidsoverlast, gevaarlijke stoffen, fijnstof en trillingen. Wij zetten in op veilige afstanden tussen woongebieden en bedrijven, die zeer zorgwekkende stoffen vervoeren, gebruiken, produceren, opslaan of verhandelen. Voor de bedrijven zijn wij geen voorstander van het zogenaamde 'uitrookbeleid'.
- Door de klimaatverandering zetten we in op het organiseren van een toekomstbestendig watersysteembeheer. Zo kan de waterveiligheid bevorderd worden door bijvoorbeeld creëren van getijdengebieden.
- Geef prioriteit aan het beheer van voldoende zoet water in nauwe samenwerking met de waterschappen en Rijkswaterstaat. Ook voor de landbouw en bomenkweek is dit van groot belang.
- Wij zetten in op een vergroting van de milieuruimte rond bedrijventerreinen, door de aanleg van bufferzones.
- Wij zijn voor een streng en rechtvaardig handhavingsbeleid. Er moet snel(ler) ingegrepen kunnen worden bij milieudelicten.
- De Provincie werkt samen met ondernemers aan de opgave een circulaire provincie te worden.
- We blijven ons hard maken voor uitbreiding van het netwerk van ontgassingsinstallaties voor de scheepvaart.
- Omgevingsdiensten verlenen vergunningen binnen de wettelijke termijnen en integraal afgewogen. Integraal t.a.v. het oog voor natuur en ook voor de ontwikkeling van het proces.
- E-waste (voorkoming milieuvervuiling door afgedankte en weggegooid elektrische apparatuur) moet op de agenda van de Provincie komen, zodat we schade aan het milieu in beeld krijgen en we voorkomen dat het milieu verder aangetast wordt.

VERKEER

Vóóruit met het (openbaar) vervoer

Context

De Provincie is op allerlei manieren een verbinder. Zo zorgt zij ervoor dat u van de ene naar de andere gemeente kunt rijden, lopen of varen. De provincie is namelijk verantwoordelijk voor de aanleg, het onderhoud en de veiligheid van provinciale (vaar)wegen en fietsnetwerken. Verder heeft zij een rol om digitale verbindingen (snel internet) te laten ontsluiten in het buitengebied.

De provincie moet er alles aan doen wat in haar vermogen ligt om de provinciale wegen goed te onderhouden en zo verkeersveilig mogelijk te maken. Als uitgangspunt bij de aanleg en het onderhoud van provinciale wegen moet optimale veiligheid van alle weggebruikers gelden. Locaties waar veel ongelukken voorkomen, moeten met spoed worden aangepakt. Toenemend probleem zijn ongevallen op fietspaden, door de grote variatie aan snelheden op de fietspaden.

De SGP vindt dat de belangrijke doorgaande verkeersstromen zoveel mogelijk buiten de woonkernen moeten worden geleid. Het openbaar vervoer moet op peil blijven of verbeteren. Het fietsverkeer kan worden geoptimaliseerd. De SGP zet sterk in op de verduurzaming van het vervoer.

De provincie moet zorgen voor een betaalbaar en voor iedereen toegankelijk openbaar vervoer, waarbij ook aandacht is voor de ontsluiting van de kernen in het landelijk gebied. Vanuit milieuoogpunt moet de provincie het gebruik van elektrisch busvervoer, busvervoer op waterstof en vervoer over water stimuleren.

VERKEER

Vóóruit met het (openbaar) vervoer

Concrete standpunten:

- Actuele verkeersknelpunten moeten met spoed worden aangepakt om de bereikbaarheid te vergroten. Ook knelpunten voor goede doorstroming van het autoverkeer moeten worden aangepakt.
- De SGP ziet scherp toe bij het tot stand komen van nieuwe OV-concessies. Het belang van de passagiers, als van het personeel die de dienstregeling moeten uitvoeren, staat boven in de voorwaarden waaraan voldaan moet worden.
- Er moeten goede OV-verbindingen vanuit de kernen worden gerealiseerd. Woonwijken en bedrijventerreinen moeten optimaal toegankelijk zijn via het OV.
- We stimuleren het nog beter gebruik van de spoorlijnen die onder verantwoordelijkheid vallen van de provincie, mede door het beter aan laten hechten van de lijnen aan het OV-netwerk er omheen. Er moet onderzoek komen naar het verdubbelen van (delen van) het spoor tussen Gorinchem en Dordrecht.
- De provincie neemt haar verantwoordelijkheid met betrekking tot de (bus)stations. Dit betreft de informatievoorziening, de sociale veiligheid, voldoende ruimte om fietsen (beveiligd) te stallen en de toegankelijkheid ervan van de (bus)stations voor mensen met een beperking.
- Nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen moeten vanaf de eerste oplevering goed zijn verbonden via het OV. Eerst bewegen, dan bouwen.
- Fietsen moet worden gestimuleerd door een optimale ontsluiting van woonwijken. Ontbrekende schakels in het fietspadennet moeten worden ingevuld.
- De SGP zet zich in voor veilige(r) fietspaden, met het oog op een toenemende diversiteit van vervoersmiddelen daarop, zoals e-Bike, speed pedelecs, bakfietsen, etc.
- De SGP ziet een verantwoordelijkheid van de provincie in het verder tot stand komen van personenvervoer over water.
- Er moet speciale aandacht zijn voor veilige (snel)fiets- en wandelroutes van en naar de scholen en andere belangrijke centra.
- Er moet, samen met maatschappelijke organisaties, scholen en bedrijven, aan goed verkeersgedrag worden gewerkt.
- De bevoorrading van supermarkten en grootwinkelbedrijven in het centrum moet worden geoptimaliseerd en kan niet plaatsvinden rond momenten dat kinderen naar en van school gaan.
- Er moeten (snel)laadpalen in de openbare ruimten en in parkeergarages worden geplaatst om elektrisch vervoer te stimuleren. Er moeten oplaadpunten voor elektrische fietsen in het centrum worden geplaatst.
- De provincie faciliteert en stimuleert het beschikbaar komen van snel en stabiel internet in de buitengebieden.

***‘Eerst bewegen,
dan bouwen’***

BESTUREN

Vóór besturen op betrouwbare basis

Context

Het vertrouwen in de overheid is op dit moment laag. Dit stelt extra hoge eisen aan transparantie en integere samenwerking met gemeenten, burgers en bedrijven. Het bestuur is er voor de burger en niet de burger voor het bestuur. Het is daarom belangrijk dat de provinciale overheid dicht bij de burger staat, zo kan zij zo goed mogelijk besturen en voelt de burger zich gezien. Een band tussen inwoner en provincie is daarbij van groot belang. Bestuurders en Statenleden moeten betrouwbaar zijn.

Provinciale Staten zijn de volksvertegenwoordigers van de provincie. Zij bepalen het beleid van de provincie op de belangrijkste punten en controleren de Gedeputeerde Staten. De SGP doet er alles aan om de Provinciale Staten in hun rol te houden en waakt er voor dat Gedeputeerde Staten taken en verantwoordelijkheden van Provinciale Staten overneemt.

Provincies vervullen in Nederland een belangrijke rol in het besturen. Tegelijkertijd kan er te veel van de provincie gevraagd worden. Een stelregel voor de SGP is om verantwoordelijkheden altijd over te laten aan de 'laagst' mogelijke overheid. Met andere woorden, alle taken die efficiënt door gemeenten en waterschappen kunnen worden gedaan, moeten onder verantwoordelijkheid van die overheden vallen. Pas als het provinciaal belang gediend is, moet de provincie de rol krijgen. De provincie moet er wel op aansturen dat het aantal wetten beperkt en inhoudelijk compact blijft.

De provincie houdt niet alleen toezicht op gemeenten, maar ook op waterschappen. De waterschappen maken het waterbeleid. Dit gaat met name om de kwaliteit van het water en de waterveiligheid. Bij samenwerking spelen ook allerlei andere belanghebbenden een rol, zoals omgevingsdiensten, GGD'en en veiligheidsregio's. Het is belangrijk dat alle belanghebbenden hun eigen kerntaken hebben. Tegelijkertijd juichen we het toe als er, zoveel als mogelijk is, wordt samengewerkt.

Iedereen is gebaat bij gezond financieel beleid. Uitgaven moeten noodzakelijk, nuttig, doelmatig, doeltreffend en rechtmatig zijn. Om de belastingen laag te houden, is soberheid belangrijk in het doen van uitgaven. Dat houdt ook in dat er verstandig wordt omgegaan met het verstrekken van subsidies. Ook moet het goed vindbaar en inzichtelijk voor de burger zijn hoe de geldstromen binnen de provincie lopen.

Het midden- en kleinbedrijf speelt een cruciale rol in de werkgelegenheid. Veelal gaat het hier om familiebedrijven. Niet zelden zijn de bedrijven verankerd in de lokale samenleving en hebben ze veel oog voor de lange termijn.

De provincie Zuid-Holland heeft een handelsrelatie met twee provincies in China. De toenemende onderdrukking van gelovigen ter plaatse en de ontwikkeling van China als dictatuur en agressor maakt dat wij deze handelsrelatie nauwlettend in de gaten houden.

BESTUREN

Vóór besturen op betrouwbare basis

Concrete standpunten:

- Inzetten op toegankelijkheid van de provincie.
- Goede burgerinitiatieven kunnen rekenen op steun om het initiatief te onderzoeken en uit te werken tot een voorstel.
- Samenwerking tussen gemeenten, waterschappen en provincie moet worden gestimuleerd. Uitgangspunt is de autonomie van deze overheden, de toezichthoudende en kaderstellende rol is voor de provincie. Dit betekent dat de provincie terughoudend is in het opleggen van beleid bij gemeenten. Het beleid van de provincie biedt ruimte voor gemeentelijk maatwerk, bijvoorbeeld het gemeentelijke woningbouwprogramma
- Uitgangspunt bij gemeentelijke herindeling is de vrijwillige basis. Als blijkt dat er structurele en regionale problemen zijn die het best door een samenvoeging kunnen worden opgelost, kan gedwongen herindeling gerechtvaardigd zijn.
- Provincie, gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten, GGD'en veiligheidsregio's hebben hun eigen kerntaken. Samenwerking juichen we toe.
- Subsidies moeten bijdragen aan provinciale doelen.
- Geen fusie tussen provincie en waterschappen.
- Het beleid t.a.v. inclusiviteit en diversiteit moet gericht zijn op alle inwoners van Zuid-Holland in plaats van speciale doelgroepen. Dit beleid moet vooral een praktische, niet ideologische, invalshoek hebben.
- We moeten zuinig zijn op onze cultuur en ons erfgoed en voldoende middelen vrijmaken voor het noodzakelijke onderhoud daarvan. Zowel het behoud van een monument, als de omgeving en de functie ervan dienen beschermd te worden.
- Structurele lasten worden gedekt door structurele baten.
- Belastingen worden in principe hooguit verhoogd met het inflatiepercentage. Bij tekorten wordt eerst gezocht naar bezuinigingsmogelijkheden.
- Onze provincie heeft een vriendschapsband met de provincie Hebei en het stadsdeel Shanghai Pudong in China. Vanuit deze samenwerking houden we de relatie met China in de gaten.
- Het stimuleren van minder afhankelijkheid van productie in het (verre) buitenland.
- Stimuleren van dé banenmotor in Nederland, het MKB. Daarbij kan het MKB geholpen worden de weg te vinden naar subsidies vanuit Europa.
- We bieden ruimte voor maakbedrijven die de productie terughalen naar onze provincie.

'Gemeentes zijn voor ons onmisbare partijen'

PROVINCIALE STATEN KANDIDATEN 2023

1. Nico de Jager

**2. Gerard van de
Breevaart**

3. Johan Matze

4. Erik de Knegt

**5. Jan-Willem
Rouwendal**

6. Arnold Weggeman
7. Wietse Blok
8. Martin de Graaf
9. Harold Hooglander
10. Peter Verheij
11. Hans Tanis
12. John Breedveld
13. Lennart van der Welle
14. Wim van Duijn
15. Hendrik Herweijer
16. Marco Oosterwijk
17. Geert Schipaanboord
18. Volbregt Smit
19. Erik van Pienbroek
20. Adriaan van der Wulp
21. Jan Leendert van den Heuvel
22. Pieter Neven

23. Kees van der Duijn Schouten
24. Pieter Weijers
25. Wouter-Jan Vroegindewij
26. Jan Schippers
27. André Flach
28. Peter Grinwis
29. Ton van der Schans
30. Arjan Meerkerk
31. Johan van Buuren
32. Diederik van Dijk
33. Jan Lock
34. Harmen Akkerman
35. Willem Pos
36. Jan Willem van der Ham
37. Vincent Scheurwater
38. Peter van den Berg

Stem 15 maart 2023

**VÓÓR KOERSVASTE
POLITIEK**

SGP